

Gruppering af søer er ikke altid nemt

Af Eva Therese Grønvaldt, konsulent, og Lisbeth Ulrich Hansen, chefforsker, Seges Innovation

Den tyske lovgivning foreskriver, at søerne skal grupperes efter fravæning i stier med fem kvadratmeter/so, og søerne ikke kan opboks i deres brunstperiode. I Danmark skal søerne i stalde, der er bygget efter 1. januar 2015, også være løse efter fravæning. Men i Danmark er arealkravet det samme som til drægtige søer, og det er muligt at låse søerne inde i bokse i tre dage i deres brunstperiode.

Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet

Fem kvadratmeter per so fra fravæning og en uge frem reducerede ikke signifikant aggressiv adfærd, læsioner på soens krop eller halthed. Det tyder på, at brug af boks i forbindelse med søernes brunst havde en større positiv indvirkning på søerne end øget plads. Dette er resultaterne fra et forsøg gennemført af Seges Innovation sammen med en specialestuderende fra Københavns Universitet (KU).

Den oprindelige indretning af løbesti til løsgående søer, hvor der blev gennemført specialeafhandling og afprøvning.

EFSA udgav i 2022 en videnskabelig rapport, der kritiserede produktionsstandarderne med særligt fokus på pladsforhold og brug af bokse samt formulerede nye anbefalinger. Begge forhold vurderes at have økonomiske konsekven-

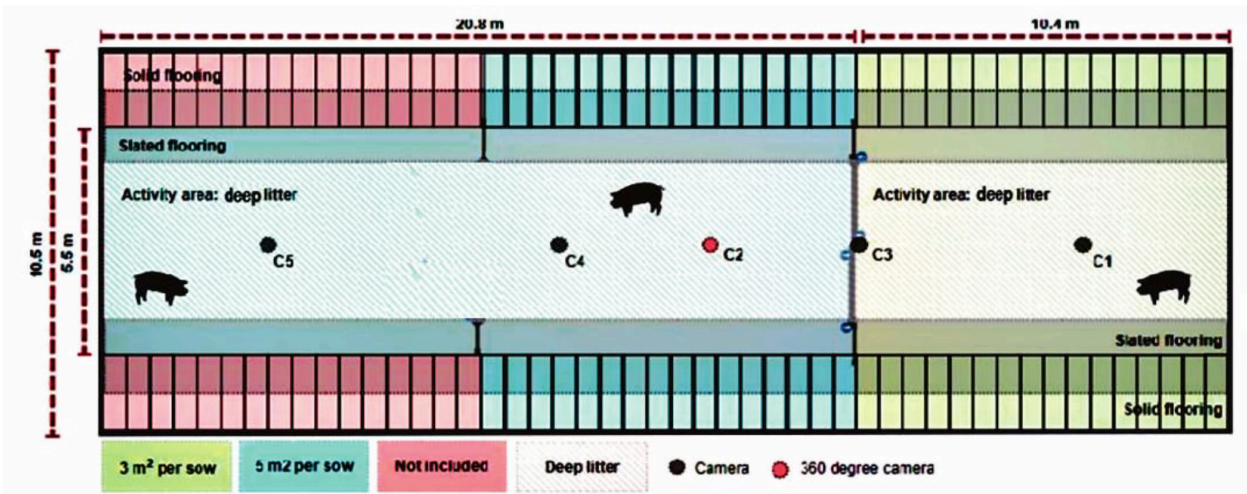
ser, hvis de skulle blive et krav i Danmark.

Boks og areal

En igangværende afprøvning i regi af Seges Innovation skal dokumentere konsekvenserne af at gruppere søerne i en løbesti. Der afprøves to forskellige arealer per so: tre kvadratmeter/so eller fem kvadratmeter/so. Ligeledes afprøves to strategier for brug af bokse i søernes brunstperiode: boksene låses ikke eller boksene er låst tre dage.

I tilknytning til Seges Innovations afprøvning er der gennemført et forsøg sammen med en specialestuderende fra

Indretning af løbesti til løsgående søer i forbindelse med sammenligning af to arealer per so. Grøn=3 kvadratmeter/so; Blå=5 kvadratmeter/so. RØD=bokse, der ikke indgik.

KU. Formålet var at undersøge, hvordan nye anbefalinger og potentielle lovændringer kan påvirke fremtiden for den danske kommercielle griseproduktion. Målet for afhandlingen var at dykke ned i, hvordan pladstildeling og opboksning af søer i brunstperioden påvirker søernes adfærd og sundhed med særligt fokus på aggressiv, seksuel adfærd, brug af aktivitetsområder samt forekomst af halthed og læsioner.

Dette blev undersøgt i forbindelse med en afprøvning, der, som nævnt ovenfor, sammenlignede fire opstaldningssystemer baseret på to faktorer (areal og brug af boks).

Søerne var opstaldet i grupper af 30-32 søer, og alle blev fravænned og introduceret til løbestien samtidig. Løbestalden var indrettet med to rækker af æde-/insemineringsbokse, skilt af et aktivitetsområde med dybstrøelse. Specialeafhandlingen omfattede i alt 508 søer fordelt på de fire opstaldningsgrupper. Selve afprøvningen er fortsat i gang og afsluttes først til november.

Det forventes, at en øget pladstildeling fra tre kvadratmeter/so til fem kvadratme-

ter/so vil reducere mængden af aggressiv adfærd ved sammenblanding, reducere forekomsten af søer med læsioner samt reducere frekvensen af halte søer.

Yderligere var det forventet at se flere søer befinde sig i aktivitetsområdet. Det var ikke forventet at se nogen ændring i den seksuelle adfærd. Ved brug af boks i brunstperioden var det forventet at se en reduceret forekomst af søer med læsioner samt halte søer sammenlignet med, at søerne havde være løsgående i brunstperioden.

Mere plads giver færre aggressioner

Ved at øge pladstildelingen fra tre kvadratmeter/so til fem kvadratmeter/so blev der fundet en gennemsnitlig reduktion i antallet af konfrontationer/aggression på syv procent, men der var meget stor variation mellem ugeholdene. I forlængelse af dette blev der observeret tre procent færre læsioner (bidsår) på søernes krop ved en øget pladstildeling.

I kontrast til dette blev der observeret en gennemsnitlig fire procent stigning i søer, der blev halte, når arealet blev øget.

Dette resultat kan ikke umiddelbart forklares. Dog var ingen af disse gennemsnitlige reduktioner eller stigninger statistisk signifikante, da der var stor variation i resultaterne mellem grupperne.

Seksuel adfærd

I specialet blev der fundet en gennemsnitlig stigning i søernes seksuelle adfærd på syv procent. Seksuel adfærd indeholder blandt andet flankepuf og opspring. Derudover viste observationerne også en klar stigning i mængden af seksuel adfærd udført i takt med, at søernes brunst udviklede sig.

Der var en forskel i, hvornår søerne udviste mest seksuel adfærd. Søer, der havde tre kvadratmeter/so, toppede på dag fem, mens søer, der havde fem kvadratmeter/so, fortsat øgede den seksuelle adfærd til dag seks. Dette kunne indikere, at søerne med en højere pladstildeling kommer i brunst en dag senere.

Færre læsioner og haltheder ved brug af bokse

Endelig viste resultaterne, at opstaldning af søerne i bokse, når søerne var i brunst, redu-

cerede forekomsten af halthed og læsioner sammenlignet med, at søerne var løse i brunstperioden. Ved brug af bokse blev forekomsten af læsioner reduceret fra 12 procent til 3 procent. Forekomsten af søer, der blev halte, faldt fra 37 procent til 11 procent.

Tre kvadratmeter/so og brug af bokse i brunstperiode gav færre skader

Kombinationen af en pladstildeling på tre kvadratmeter/so og opboksning af søerne i brunstperioden resulterede derfor i de bedste resultater i forhold til at minimere skader og sikre optimal produktivitet. Dette er tilsvarende den nuværende danske lovgivning.

Som nævnt fortsætter afprøvningen i Seges Innovations regi, og den vil omfatte data fra cirka 3.000 søer. Afprøvningen vil dokumentere konsekvensen af areal og brug af bokse i relation til reproduktion, halthed og eventuel aflivning af søer.